

μνήμη Γιάννη Σακελλαράκη

*Θά' θελα αυτή τη μνήμη
να την πω...*

ΒΙΚΕΛΑΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΝΗΜΗ ΓΙΑΝΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗ

*Θα' θελα αυτή τη μνήμη
να την πω...*

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

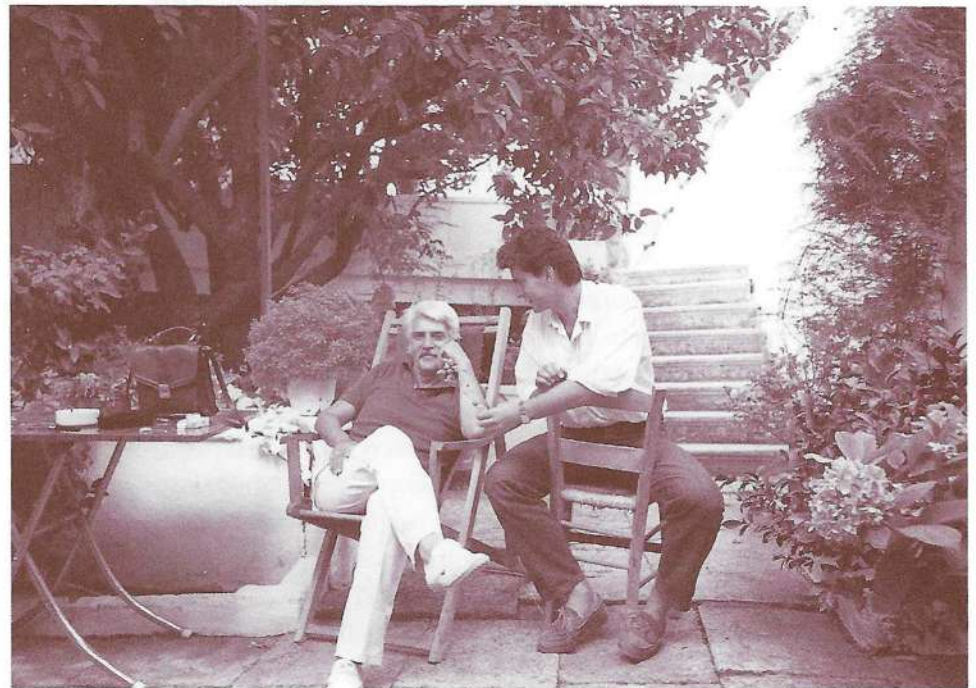
Έφη Σαπουνά - Σακελλαράκη
Εριέττα Δεληγιάννη - Κώτση

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΔΙΕΥΣΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2012

Η αυλή των Αρχανών

Τα καλοκαίρια των εκτυφλωτικών απογευμάτων και των γαλανών τοίχων στην εσωτερική αυλή, πλάι στις ανθισμένες μαργαρίτες και στις ντάλιες, καθισμένοι στις πάνινες πολυθρόνες φυλλομετρούσαμε το τεράστιο βιβλίο του παρελθόντος. Ο Κρητικός φύλακας ετυμολογούσε λεβέντικα, όπως αυτός ήξερε καλά, την έννοια του γαλανού στον ασβεστωμένο τοίχο και του γαλάζιου ουρανού της Κρήτης και λαμπάδιαζε ο νους από τα γέλια και την απορία του «κουζουλού», όπως χαιρότανε να τον λέει ο Δάσκαλος.

Στο τραπέζι φρούτα καθαρισμένα από την καταδεκτική μεσόκοπη μαγείρισσα, με θηλυκότητα υπερτροφική που έβγαине γάργαρη από τα γελαστά της στήθη. Η ευωδιά του φρεσκοκομμένου καρπουζιού, ο πυρήνας των αστραφτερών σταφυλιών και των ευγενικών απιδιών χάριζε αισθητική μαγεία στον εσωτερικό κόσμο της αυλής.

Η κάτω αυλή του σπιτιού της ανασκαφής Αρχανών.

Πόση θαλπωρή είχε το μικρό σκοτεινό διαμέρισμα στο πλάι, με τα καλοσιδερωμένα σεντόνια στο παλιό κρεβάτι, απόγονος ψυχής την Παρασκευή το βράδυ με άδεια 24ωρη από τη ΣΕΑΠ. Και στον εξώστη, ατενίζοντας το χάρτη του έναστρου ουρανού κάποιο προχωρημένο βράδυ του Ιούλη, όλοι μαζί, ο Δάσκαλος κι εμείς οι μαθητές, απολαμβάναμε μια προσωπική επιθυμία γενεθλίων, κοτόπουλο λεμονάτο, με θέα τα χαλάσματα του μινωικού ανακτόρου και το ολόγιομο φεγγάρι. Τι ωραία καλοκαιρινή δροσιά!

Διαβαίναμε το μεγαλείο της αυλής, από το εργαστήριο στους κοιτώνες και από κει στο αναγνωστήριο, με το ανάπτυγμα του μινωικού αγγείου στον τοίχο –«τελευταίοι πρίγκιπες», όπως είχε πει η Μελίνα, αυτού του μάταιου κόσμου. Η σεμνή κουρτίνα ανάσαινε πλάι στον τοίχο και κατέβαζε μια κλίμακα χαμηλότερα το φως που έμπαινε από παντού πολεμώνας να κατανικήσει κάθε αμφιβολία σκοτεινής ή δεύτερης σκέψης.

Ακόμη ψάχνω το απομεινάρει του θρόνου παρατημένο, έτσι απλά, κάπου ανάμεσα στα λούλουδα και στην οργιαστική πρασινάδα του κήπου, ιδανικές ευφροσύνες· την ίδια ώρα που τα τετράγωνα του λιθόστρωτου έφευγαν κάτω από πόδια, κάτω από τα βήματα ωραίων συζητήσεων, με ένα όστρακο ζωγραφισμένο στα χέρια, η φιλοσοφική λίθος της ράτσας μας. Πόσο θα ήθελα να ξαναοίξω όλες εκείνες τις σοφές πόρτες του σπιτιού των Αρχανών, να πιάσω τον ορείχαλκο στα χερούλια και να πιω το δροσερό αναψυκτικό του Σαββάτου.

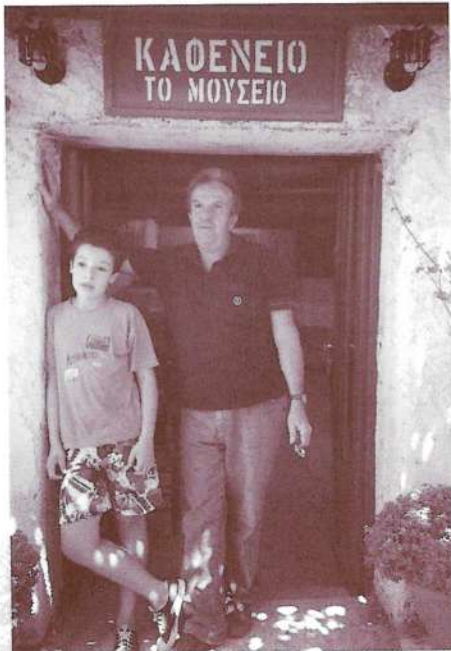
Μέσα από τη μαγική γυάλα του σπιτιού περιπλανήθηκα σε κόσμους αλλοτινούς, από το ανάκτορο δίπλα του έως το Ιδαίο Άντρο και τη Ζώμινο, με ένα *Deux Chevaux* και με την ασυγκράτητη οδηγό του –να με συγχωρέσει που δεν θυμάμαι το όνομά της· πραγματική περιπέτεια η διαδρομή προς Τύλισσο και από εκεί για Ιδαίο Άντρο, είδαμε πράγματι στην άκρη του γκρεμού, τον Δία αυτοπροσώπως!

Μα αυτό ακριβώς μου είπε γελώντας ο Δάσκαλος, όταν με είδε να κοιτάζω απορημένος την είσοδο της σπηλιάς του Ιδαίου, «*τι περίμενες να δεις τον ίδιο τον Δία αυτοπροσώπως, να κάθεται σταυροπόδι!*». Και ήταν ο πυθμένας της σπηλιάς σαν χρυσαφένιο καλοθερισμένο χωράφι, πηγμένο από φουσάτα προσκυνητών του παρελθόντος και του παρόντος, βασιλιάδες της Νορμανδίας, της Βαλκυρίας και των Δύο Σικελιών.

Μέσα σε τούτες τις βουβές κατολισθήσεις της ψυχής προς την άβυσσο της προϊστορίας, στις μεταμορφώσεις του φωτός και της σκόνης των άστρων, η γερασμένη σάρκα στέκεται ακλόνητη στο πεζούλι του μιτάτου

1984. Η Μελίνα Μερκούρη υπογράφει το βιβλίο επισκεπτών του σπιτιού των Αρχανών.

Το καφενείο του Μουσείου.

με τη Γραφή στο χέρι:

«να αποζητάς όχι όσα φαίνονται, παρά μόνο όσα δεν φαίνονται, όσα είναι κρυμμένα».

Λόγια ακατανόητα τότε.

Χαρμόσυνο κλωθογύρισμα του χρόνου στο ψητό κρητικό κατσίκι κάτω από το μεγάλο δέντρο στην αρχαιολογική αλάνα της Ζωμίνθου· θυμάμαι ακόμη εκείνο το πινάκιο φακής μετά το τέλος της ανασκαφής· είχε δίκιο ο βιβλικός που έδωσε για χάρη του το βασίλειό του. Ο κουζουλός Κρητικός, μαυροντυμένος για πένθη αρχαία, με την κοτρώνα στα χέρια διηγείται ακόμη στον νου μου ιστορίες για κατορθώματα με μελαχρινές πρασινομάτες, την ίδια στιγμή που το ειδώλιο πήλινου ταύρου γεννιέται, με τρόπο επώδυνο από το χώμα πλάι στο τυροκομείο με τα πρώτα θολοκίτρινα αχνάρια της αυγής.

Το απολιθωμένο σεισμικό κύμα στο μεγάλο διάδρομο του μινωικού οικήματος της Ζωμίνθου μας έδωσε μία και μας πήγε στο σπίτι των Αρχαίων, να αφουγκραστούμε το θρόισμα των ξεραμένων φύλλων στα γυαλισμένα από τη συνήθεια σκαλοπάτια της ξύλινης εξώπορτας. Σκαμμένο πρόσωπο, μουστάκι βουνήσιο, χέρι ζεστό, φιγούρα που χάνεται στο πρωινό πούσι. Γίγαντας ο Γιούχτας στηρίζει το χλωμό φεγγάρι, σύντροφος σε τούτη την πορεία. Το χτύπημα των παπουτσιών του τελευταίου πρίγκιπα στο στενοσόκακο καλντερίμι ξορκίζει –και για πάντα θα ξορκίζει– τις ρακένδυτες χορωδίες και τις θορυβώδεις συναθροίσεις του κόσμου τούτου.

Δημήτρης Γαρουφαλής

Αρχαιολόγος,

Φιλολόγος-Διευθυντής σε σχολείο Μέσης Εκπαίδευσης.

Κατάλογος Συμμετοχόντων

- 21 Μαρία Π. Μπελογιάννη
24 Ελένη Ανδρίκου
27 Ελένη Βουμβουλάκη
28 Πέπη Γαβαλά
30 Ειρήνη Γρατσία
36 Εριέττα Δεληγιάννη-Κώτση
46 Νίκος Ζαρίφης
50 Μανόλης Ζαχαριάδης
57 Χάιδω Καλλιτσάκη
60 Δημήτρης Κουρκουμέλης
66 Ανδρέας Λαπούρτας
75 Αλέξανδρος Λαχανάς
80 Γιάννης Μαυρομματίδης
85 Δέσποινα Φαφαλιού Μόσχου
89 Τζένη Μπούγια
92 Χρήστος Μπουλώτης
93 Βαγγέλης Νικολόπουλος
100 Φράνκα Σαπουνά
105 Irini Fafalios
108 Stamos J Fafalios
112 Δημήτρης Γαρουφαλής
115 Γεώργιος Ι. Γεράκης
115 Κάλλια Μπουνάκη
125 Καλλιόπη Εμμ. Γκαλανάκη
127 Κάτια Μαντέλη
132 Λένα Μανούσου
135 Γιώργης Ν. Πετράκης
141 Ιωάννα Σερπετσιδάκη
144 Πλεάννα Σιώρη
147 Άγγελος Χανιώτης
151 Λευτέρης Χαρωνίτης
159 Πολίνα Σαπουνά
166 Πάννης Γεωργίου
Σωκράτης Κεφαλογιάννης 167
Κώστας Μανουράς (Προσφύρης) 171
Γιάννης Μυλωνόπουλος 174
Γιάννης Παπαδάτος 180
Άγγελος Μπούφαλης 184
Γιώργος Τσέρκης 185
Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος 189
Γιώργος Χαρίτος 194
Γιώργος Καλομοίρης 195
Σωκράτης Σ. Κουρσούμης 199
Αιμιλία Μπάνου 203
Βασιλική Πλιάτσικα 206
Γιώργος Τζωράκης 208
Ιφιγένεια Τουρναβίτου 216
Ναταλία Πούλου-Παπαδημητρίου 218
Γιώργος Βαρουφάκης 221
Αντώνης Βασιλάκης 223
Μαρία Εμμ. Κοζυράκη 228
Ελένη Κωνσταντινίδη-Συβρίδη 233
Νίκος Δεβεντάκης 235
Μαρκομιχελάκης Χαράλαμπος 240
Αλίκη Μουστάκα 241
Δημήτρης Ξυριτάκης 243
Άννα Παπαδημητρίου-Γραμμένου 247
Νάγια Σγουρίτσα 249
Μιχάλης Τρούλης 252
Γεώργιος Δ. Τσιμπούκης 253
Χρήστος Περ. Τσιρογιάννης 257
Μαρία Χυδήρογλου 262
Κωστής Μαμαλάκης 265
Νίκος Ψιλάκης 266
Έφη Σαπουνά Σακελλαράκη 275